

Kadernota Natuurvisie Zeeland

ANTWOORDNOTA

Kadernota

Natuurvisie Zeeland

Antwoordnota

Datum: 01 november 2015

Auteur: Afdeling WBN

Versienummer: 01

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Algemeen	6
Natuurbescherming (Hoofdstuk 1)	7
Natuurbeheer (Hoofdstuk 2)	9
Natuurherstel (Hoofdstuk 4)	12
Natuurverbreding (Hoofdstuk 5)	12
Natuurbeleving (Hoofdstuk 6)	14
Landschap (Hoofdstuk 7)	16
Uitvoering en middelen (Hoofdstuk 8)	19

Inleiding

Nadat Provinciale Staten in de openbare vergadering van 15 juli 2016 de keuzes hebben gemaakt over de invulling van de verschillende onderdelen van het natuurbeleid is de Kadernota ter inzage gelegd tot 24 september 2016¹.

Het betrof geen formele inspraakprocedure. Het doel was het informeren over de huidige stand van zaken en de beleidskeuzes van Provinciale Staten, waarbij alle reacties kunnen worden betrokken in het advies aan PS bij de vaststelling van de beleidsnota Natuurvisie.

In deze periode zijn 55 reacties ingebracht door 9 partijen/personen. Het gaat om de volgende inzenders:

Zeeuwse Milieufederatie (mede namens Stichting Het Zeeuwse Landschap, Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten)

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

Stichting Open Duinen

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark

Waterschap Scheldestromen

Zeeland Seaports

H. van Duijn

Familie J. Harpe

Dhr. E. Lobée

In deze antwoordnota zijn alle reacties verwoord en voorzien van een antwoord in relatie tot de inhoud van de Natuurvisie (concept ontwerp) zoals deze voorligt aan Provinciale Staten in de vergadering van 16 december 2016.

De reacties zijn gesorteerd naar de verschillende hoofdstukken van de Natuurvisie. Algemene reacties zijn verwoord en van antwoord voorzien onder de kop "algemeen".

¹ Op 2 augustus 2016 is de mogelijkheid tot reageren op de Kadernota aangekondigd via de provinciale website, facebook en twitter. Op 14 september 2016 is dit aangekondigd via Provinciewerk.

Algemeen

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark (16013737)

1. Wij pleiten voor nadrukkelijke aandacht bij externe ontwikkelingen als oprukkende industrialisering en bebouwing in de zuidelijke helft van Zuid-Holland, de verstening van de Belgische kust met uitstraling naar Zeeuws-Vlaanderen en de ontwikkelingen langs het Kanaal Gent-Terneuzen.

Antwoord:

Het provinciale landschapsbeleid ligt vooral vast in het ruimtelijke spoor, via het Omgevingsplan, de Verordening Ruimte Provincie Zeeland (VRPZ) en de Kustvisie die eind 2016 wordt vastgesteld. In de Natuurvisie wordt dit beleid niet doorkruist of overschreven. Op basis van keuzes van PS in de kadernota, wordt in de Natuurvisie (concept ontwerp) wel voorgesteld om in het proces van totstandkoming van de Omgevingsvisie 2018-2024 het toetsingskader voor landschappen van provinciaal belang (VRPZ) te verduidelijken en uit te werken hoe omgevingskwaliteiten als rust, stilte, weidsheid, open horizon en/of duisternis beschermd kunnen worden.

2. In de kadernota komt intrinsieke waarde van de natuur als basis van een gezonde en duurzame samenleving, en daarmee als belangrijke economische factor (vestigingsklimaat hoger opgeleiden), niet nadrukkelijk in beeld.

Antwoord:

De Provincie erkent de intrinsieke waarde van de natuur voor de Zeeuwse samenleving en economie. In de Natuurvisie (concept ontwerp) is hier meer aandacht voor. Met name in de hoofdstukken Natuurverbreding en Natuurbeleving.

3. Het belang en het welzijn van de inwoners van Zeeland komt in de kadernota nergens expliciet aan de orde. Wij pleiten daarom voor een integrale toetsing van het belang van de inwoners in ieder hoofdstuk van de kadernota en de daarin voorliggende keuzes.

Antwoord:

Het belang en het welzijn van de inwoners van Zeeland is een van de belangrijkste, zo niet het belangrijkste uitgangspunt van al het beleid van de Provincie Zeeland. In de Natuurvisie wordt duidelijk erkend dat een kwalitatief goede natuur en tevens goed toegankelijke en beleefbare natuur van groot belang zijn voor de Zeeuwse bevolking en economie.

4. Wij dringen er ten stelligste op aan om de voor de natuur en het welbevinden van de inwoners van Zeeland negatieve ontwikkelingen in beeld te brengen en onomkeerbare besluiten en werkzaamheden te blokkeren totdat het beleid volledig is uitgekristalliseerd en in uitvoeringsprogramma's is vastgelegd. Dit al dan niet via de formatie van burgerinitiatieven.

Antwoord:

Hoofdstuk 1 van de Natuurvisie beschrijft hoe de provincie omgaat met natuurbescherming. Dit vindt plaats door middel van de Wet Natuurbescherming en via het ruimtelijke spoor. De Natuurvisie is een kapstoknota waarin deze kaders zijn benoemd, het past niet bij de aard van een kapstoknota om alle ontwikkelingen en besluiten in beeld te brengen.

Zeeuwse Milieufederatie (mede namens Stichting Het Zeeuwse Landschap, Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten) (16013914)

5. Een goed samengaan van natuur en landelijk gebied (o.a. agrarisch natuurbeheer, landschapsbeheer, soortenbeleid) biedt de grootste kansen voor een noodzakelijke vergroting van de biodiversiteit. Het blijven benadrukken van alleen de nadelen van de natuur bevordert deze samenwerking niet. Wij zoeken daarom naar bewust de dialoog en kijken daarbij naar oplossingsrichtingen samen met andere belanghebbenden, zoals bij het akkervogelproject op Schouwen.

Antwoord:

Ook de Provincie Zeeland staat op het standpunt dat integratie en synergie tussen natuurdoelen en andere doelen in het landelijk gebied kansen biedt voor behoud en versterking van de biodiversiteit. In de Natuurvisie (concept ontwerp) worden dan ook diverse ambities op dit vlak uitgesproken.

H. van Duijn (16014608)

6. In de reactie wordt de zorg uitgesproken dat er veel natuur verdwijnt door de bouw van vakantieparken, waarbij Walcheren specifiek wordt genoemd. De oproep wordt gedaan om zuiniger om te gaan met de Zeeuwse natuur die nog aanwezig is. De vraag rijst bij reclamant of er nog interesse is voor de Zeeuwse Natuur.

Antwoord:

Bescherming en een goed beheer van de Zeeuwse natuur, van zowel natuurgebieden, als beschermde planten en dieren staat voorop in het provinciale natuurbeleid. Daarnaast heeft de Provincie zich als doel gesteld om in 2027 het Natuurnetwerk Zeeland te hebben voltooid. Daarvoor moet nog 1000 hectare nieuwe natuur worden ontwikkeld. Ook in de versterking van de biodiversiteit buiten de natuurgebieden wordt geïnvesteerd.

Natuurbescherming (Hoofdstuk 1)

Zeeuwse Milieufederatie (mede namens Stichting Het Zeeuwse Landschap, Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten) (16013914)

7. Zeeland heeft een grote diversiteit aan zeldzame, bijzondere (mariene) ecosystemen die onze provincie onderscheiden van andere provincies. Onze organisaties pleiten, vanwege de zeldzaamheid van deze natuur én de magneetfunctie voor recreanten, voor extra bescherming van deze Zeeuwse natuurwaarden. Momenteel worden deze ecosystemen slechts beperkt beschermd.

Antwoord:

Alle Natura 2000-gebieden en alle overige gebieden van het Natuurnetwerk Zeeland genieten volledige planologische bescherming. Alle bijzondere ecosystemen in Zeeland zijn opgenomen in Natura 2000-gebieden en de rest van het Natuurnetwerk.

Voor activiteiten in en rond Natura 2000-gebieden die een mogelijk significant effect kunnen hebben op de beschermde natuurwaarden geldt een vergunningplicht. Activiteiten of ontwikkelingen die een negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken, natuurwaarden, oppervlakte of samenhang van gebieden in het Natuurnetwerk zijn alleen toegestaan als deze van groot maatschappelijk belang zijn en er geen reële

alternatieven zijn. Dan nog kunnen zij alleen plaatsvinden als er voldoende compenserende maatregelen zijn getroffen.

Dhr. E. Lobée (16014143)

8. Verzoek om het beëindigen van het inbrengen van lood in de natuur (door sportvisser) op te nemen in de Natuurvisie, te beginnen in de Oosterschelde. Dit kan een deel van de nieuwe standaard voor de Nederlandse nationale parken worden.

Het stoppen van loodverontreiniging door sportvisser in de Oosterschelde sluit aan op het initiatief van Rijkswaterstaat om te verkennen op welke wijze het visloodgebruik in de Oosterschelde kan worden verduurzaamd en bij actiepunt wk10 van SVNL, I&M-DGMI in het concept Convenant Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater.

Antwoord:

De Natuurvisie schetst het provinciale natuurbeleid op hoofdlijnen. Bepalingen voor het beëindigen van lood door sportvisser in natuurgebieden zijn te zeer een detail en horen thuis in milieubeleid. Uit de lijst met probleemstoffen van het waterlichaam Oosterschelde die is opgesteld voor de Kaderrichtlijn Water blijkt lood geen probleemstof te zijn voor de Oosterschelde. De Provincie ondersteunt het initiatief van Rijkswaterstaat. In de provincie heeft ook Natuurmonumenten in de Zwaakse Weel een pilot voor loodvrij vissen.

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark (16013737)

9. Hoewel de VRPZ in maart 2016 is gewijzigd, vragen wij het begrip "passende bestemming" in gemeentelijke bestemmingsplannen na vaststelling van deze kadernota opnieuw te definiëren.

Antwoord:

In de ruimtelijke verordening (VRPZ) is aangegeven dat gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Zeeland - bestaande natuur in bestemmingsplannen primair de bestemming Natuur, Bos, Beschermde of Waardevolle dijk moeten krijgen. In het bestemmingsplan mogen geen bestemmingen worden aangewezen of regels worden gesteld die het mogelijk maken dat de wezenlijke kenmerken of waarden, de oppervlakte of de samenhang van de voornoemde gebieden per saldo significant worden aangetast.

Deze bescherming is overgenomen uit het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (Barro) en voldoet daarmee aan de landelijke kaders en hoeft niet opnieuw te worden gedefinieerd.

10. Wij pleiten voor het opnemen van het gebied Nollebos-Westduinpark in de begrenzing van Natura 2000 (met beheerplan).

Antwoord:

De aanwijzing van Natura 2000-gebieden is een bevoegdheid van de Rijksoverheid. Reclamanten dienen dit verzoek dan ook aan het Ministerie te richten.

11. Wij zijn niet voor proactieve soortenbescherming omdat dit ontwikkelaars de ruimte biedt om plannen te ontwikkelen die "om bedreigde soorten en lokale kernsituaties heen werken".

Antwoord:

Ook bij proactieve soortenbescherming moet een goede staat van instandhouding van de betreffende soort(en) gegarandeerd zijn. Proactieve soortbescherming wordt altijd uitgevoerd binnen de wettelijk gestelde kaders.

Natuurbeheer (Hoofdstuk 2)

fam. J. Harpe (16011914)

12. Er wordt steeds meer natuur aangelegd, waarin onkruiden en dieren als ganzen, herten en vossen zich vermeerderen en van daaruit overlast en schade veroorzaken op landbouwgronden. Dit leidt tot kosten voor de agrarische sector.

Daarnaast veroorzaken herten risico's voor het verkeer (aanrijdingen) en gezondheid (teken).

Het wegbeheer schiet ernstig tekort gezien de toename van distels en bereklauw.

Antwoord:

Terreinbeheerders, beheerders van wegbermen en dijken (zoals waterschap, Provincie en gemeenten) en agrariërs proberen zo veel als mogelijk overlast van bepaalde onkruiden te voorkomen en spreken elkaar daar op aan. Ook tijdens de publieksbijeenkomsten is door bezoekers gemeld dat zij in meer of mindere mate overlast ondervinden van natuur. Als gevolg daarvan is in de Natuurvisie (concept ontwerp) opgenomen dat de Provincie onderzoekt of het voorkomen van overlast vanuit natuurgebieden meetbaar is te maken en kan worden opgenomen in het monitoringssysteem van natuurgebieden. De PCGR wordt hierbij betrokken. Om na te gaan hoe groot de gesignaleerde overlast daadwerkelijk is gaat de Provincie vanaf 2017 gedurende drie jaar de overlast van akkerdistels en akkermelkdistels monitoren die is gemeld bij gemeenten, natuurterreinbeherende organisaties, waterschap, Rijkswaterstaat en de Provincie zelf. Hierbij wordt onderzocht waar welk soort overlast is gemeld en wat er met die melding is gedaan en neemt de Provincie ook steekproeven. De resultaten van dit onderzoek worden geëvalueerd in de PCGR. De Provincie gaat met overige weg- en dijkbeheerders onderzoeken of er een gezamenlijk programma opgezet kan worden met betrekking tot het ecologisch beheer van bermen en dijken. Waarbij gekeken wordt waar de meest kansrijke locaties voor ecologisch beheer liggen en hoe kosten gereduceerd kunnen worden. Bij een goed ecologisch bermbeheer krijgen overlast veroorzakende onkruiden geen kans. Voor schade, die door in het wild levende dieren is aangebracht, bestaat een tegemoetkomingsregeling.

13. Verschillende partijen spelen een rol in natuurbeheer en –beheersing (Provincie, Waterschap, terreinbeherende organisaties en jagers). Wie houdt toezicht en overzicht, wie stemt werkzaamheden en verantwoordelijkheden op elkaar af?

Antwoord:

De provincie is verantwoordelijk voor het natuurbeleid en heeft de regierol in het landelijk gebied. Van de genoemde partijen heeft hierbij iedere partij een eigen rol en een eigen verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van die rol en de wijze waarop zij dat doen. Wel wordt getracht om afstemming of samenwerking te krijgen waar dat gewenst of noodzakelijk is. De Provincie stimuleert dit door partijen bij elkaar te krijgen of brengen. Zo bespreken overheden en terreinbeheerders plannen en knelpunten in de Provinciale Commissie voor de Groene Ruimte, vindt afstemming tussen Provincie, terreinbeheerders en jagers over het faunabeheer plaats binnen de Faunabeheereenheid Zeeland. En worden beheerzaken besproken in de werkgroep Natuurbeheer. In de Natuurvisie worden deze overlegstructuren aangegeven.

Zeeuwse Milieufederatie (mede namens Stichting Het Zeeuwse Landschap. Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten) (16013914)

14. Zoals in de kadernota vermeld is tijdens de publieksbijeenkomsten meermalen opgemerkt dat eerst de bestaande natuur op orde moet zijn voordat er nieuwe natuur wordt aangelegd. Echter, afronding van het natuurnetwerk zorgt ervoor dat het natuurnetwerk voldoende robuust wordt. Juist dan kunnen gebiedsmaatregelen als optimale waterhuishouding, verminderen van negatieve randinvloeden en integraal bijdragen aan het op orde brengen van de kwaliteit van de natuurgebieden.

Antwoord:

De Provincie erkent dat de afgesproken afronding van het Natuurnetwerk zorgt voor voldoende robuust natuurnetwerk zodat de kwaliteit van de natuurgebieden verder verbetert. De Provincie streeft daarom naar een afronding van het Natuurnetwerk in 2027.

Daarnaast blijft het op orde hebben van de kwaliteit van de bestaande natuurgebieden prioriteit binnen het provinciale natuurbeleid en is als gevolg van de publieksbijeenkomsten extra aandacht voor bestaande natuur.

15. Feitelijke overlast wordt veelal in goed nabuurschap opgelost. Er is echt sprake van incidenten.

Antwoord:

In de Natuurvisie (concept ontwerp) is opgenomen dat de Provincie onderzoekt of het voorkomen van overlast vanuit natuurgebieden meetbaar is te maken en kan worden opgenomen in het monitoringssysteem van natuurgebieden. De PCGR wordt hier bij betrokken. Om na te gaan hoe groot de gesignaleerde overlast daadwerkelijk is gaat de Provincie vanaf 2017 gedurende drie jaar de overlast van akkerdistels en akkermelkdistels monitoren die is gemeld bij gemeenten, natuurterreinbeherende organisaties, waterschap, Rijkswaterstaat en de Provincie zelf. Hierbij wordt onderzocht waar welk soort overlast is gemeld en wat er met die melding is gedaan en neemt de Provincie ook steekproeven. De resultaten van dit onderzoek worden geëvalueerd in de PCGR.

16. De natuurvisie zet in op volledige vergoeding van alle landbouwschade. Gezien de beperkte gelden die voor natuur beschikbaar zijn, zijn wij van mening dat er vanuit de landbouw maatregelen dienen te worden getroffen om schade te voorkomen en zien dit graag opgenomen in de bijbehorende natuurvisie. Uiteraard geldt dit niet voor gebieden die schade ondervinden als gevolg van beleidsmatig ingestelde beperkingen, zoals een ganzenrustgebied.

Antwoord:

Voorwaarde voor het verkrijgen van tegemoetkoming in faunaschade is dat landbouwers inspanningen moet plegen om schade zoveel als mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit is reeds opgenomen in de huidige beleidsregels omtrent tegemoetkomingen in faunaschade. In de Natuurvisie is opgenomen dat dit beleid "conform de landelijke lijn zo blijft".

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark (16013737)

17. Kosten voor noodzakelijk onderhoud door Provincie vanwege nalatigheid van de beheerder moeten worden verhaald op die beheerder.

Antwoord:

Natuurterreinbeheerders dienen hun natuurgebieden te beheren conform de overeenkomst die ze hiervoor met de Provincie hebben gesloten en waarvoor ze beheersubsidie krijgen. Hier zijn voorwaarden aan verbonden zoals certificering van natuurbeheerders. Het beheer richt zich op een goede kwaliteit van vooraf bepaalde natuurtypen. Wanneer die kwaliteit niet wordt gehaald vanwege achterstallig onderhoud zal de

beheerder hierop worden aangesproken. Als het onderhoud niet verbeterd zal dit gevolgen hebben voor de subsidie. Achterstallig onderhoud wordt niet gesubsidieerd.

18. Uit-, of afstel van noodzakelijk onderhoud aan gebieden in het Natuurnetwerk Zeeland, in eigendom van de Provincie, is geen optie.

Antwoord:

De Provincie heeft geen gebieden in eigendom in het Natuurnetwerk Zeeland.

19. Wij bevelen de Provincie aan ook buiten de natuurgebieden te investeren in het versterken van de natuur.

Antwoord:

De Provincie investeert langs verschillende wegen in de natuur buiten natuurgebieden, zoals via de ondersteuning van agrarisch natuurbeheer, actief soortenbeheer (maatregelen voor specifieke soorten planten en dieren), ecologisch bermbeheer en de ondersteuning van actief beheer van landschapselementen. Daarnaast is in de Natuurvisie (concept ontwerp) opgenomen om multifunctionele bufferzones tegen natuurgebieden te stimuleren en extra middelen voor actief landschapsbeheer beschikbaar te stellen. Via de pijler Natuurverbreding willen we met maatschappelijke partners onderzoeken hoe slimme combinaties tussen natuur enerzijds en de samenleving en economie anderzijds kunnen leiden tot een versterking van de biodiversiteit, ook buiten de natuurgebieden.

20. Wij steunen de ambitie van de Provincie om haar rol als gebiedsregisseur op te pakken om zo de integraliteit van het agrarisch natuurbeheer te bevorderen en wijst er op dat hierbij ook lokale actiegroepen en burgerinitiatieven directe inbreng zouden moeten leveren.

Antwoord:

De provincie pakt haar rol op als gebiedsregisseur ANLb en brengt actief partijen en mede-overheden bij elkaar die raakvlakken hebben met het ANLb. Wanneer lokale actiegroepen en burgerinitiatieven hierover goede ideeën hebben, kunnen zij deze inbrengen. In hoeverre dit directe inbreng of indirecte inbreng zal zijn, is afhankelijk van het verdere traject.

21. Wij steunen de ambitie van de Provincie ten aanzien van ecologische bermbeheer van overheden.

Antwoord:

Wij hebben kennis genomen van deze opmerking.

22. Met betrekking tot de omvang en verspreiding van populaties van schade veroorzakende diersoorten kunnen wij ons vinden in de keuzes 0 en 1, wanneer dit wordt beperkt tot soorten die in Zeeland van nature voorkomen en tot het niveau van de natuurlijke dichtheid. Bij ongebreidelde uitbreiding van niet inheems-lokale soorten dient de Provincie actief maatregelen te treffen.

Antwoord:

Deze reactie gaat over invasieve exoten. Beperking van invasieve exoten wordt op Europees en Rijksniveau aangepakt. Ook de provincies spelen daarin een rol. Daar waar de Provincie een actieve rol krijgt toebedeeld zal die worden opgepakt.

23. Ook aan particulieren moet vergoeding van wildschade worden uitgekeerd.

Antwoord:

In de huidige beleidsregels omtrent tegemoetkomingen in faunaschade staat opgenomen dat alleen agrariërs in aanmerking komen voor een tegemoetkoming. In de Natuurvisie is opgenomen dat dit beleid "conform de landelijke lijn zo blijft".

Natuurherstel (Hoofdstuk 4)

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark (16013737)

24. Wij stemmen in met de aanpak van de PAS en wijzen er op dat de plannen van de gemeente Vlissingen voor het Nollebos-Westduinpark tot een forse verhoging van stikstofuitstoot zullen leiden, wat de ontwikkeling van het aangrenzende natuurcompensatiegebied en de beleefbaarheid zal schaden.

Antwoord:

Eventuele plannen voor het Nollebos-Westduinpark zullen in het kader van de bestemmingsplanprocedure volgens de PAS-systematiek worden getoetst op stikstofuitstoot en de gevolgen voor in de PAS aangeduide stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.

Het aan het Nollebos grenzende natuurcompensatiegebied is geen Natura 2000-PASgebied.

Natuurverbreding (Hoofdstuk 5)

Stichting Open Duinen (16012607)

25. Voor op lange termijn geslaagde maatschappelijke natuurinitiatieven is de continuïteit ervan van belang. Dit is bij maatschappelijke initiatieven niet automatisch het geval en vaak moeilijk te realiseren. Het uitwisselen en delen van kennis, informatie en (bestuurlijke) ervaring kan daarvoor van groot belang zijn. Het kunnen verankeren van continuïteit moet een belangrijk aspect zijn bij besluiten ten aanzien van maatschappelijke natuurinitiatieven.

Antwoord:

In de Natuurvisie (concept ontwerp) wordt voorgesteld dat de Provincie in samenspraak met betrokken maatschappelijke partijen de ambities "versterken van de maatschappelijke betrokkenheid bij natuur" en "versterken van de verbinding tussen natuur en economie" verder gaat uitwerken in concrete doelstellingen. Dit moet resulteren in een nota Natuurverbreding. Het signaal over het belang van de continuïteit kan hierin worden meegenomen.

Stichting Landschapsbeheer Zeeland (16014222)

26. Wij kunnen ons vinden in de keuzes waarbij de Provincie voor zichzelf geen actieve rol ziet weggelegd in de ondersteuning van maatschappelijke natuurinitiatieven en vrijwilligers in natuur en landschap. U stelt dat er voldoende maatschappelijke organisaties zijn die dit samen met betrokken partijen (kunnen) oppakken. Dat is juist, maar in de voorwaardenscheppende sfeer maakt u het organisaties als SLZ mogelijk om die actieve rol op te pakken. In de nota wordt wel impliciet aangegeven dat dit zo is en zo zal blijven, maar wellicht wordt uw rol duidelijker als dit ook meer expliciet wordt aangegeven.

Antwoord:

In de Natuurvisie (concept ontwerp) wordt dit nu explicieter aangegeven.

27. In paragraaf 1 wordt gesproken over de wens te komen tot oprichten van een centraal punt waar burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties terecht kunnen voor vragen met betrekking tot het in de praktijk brengen van hun initiatieven. SLZ functioneert met regelmaat al als zo'n punt vanwege de vele contacten die we hebben in de maatschappij. Tot nu toe nog ad-hoc, maar wat ons betreft pakken we deze handschoenen duidelijker op, dan is het centrale punt er in feite al. Zeker wanneer dit ook formeel ondersteund zou worden door de Provincie, zouden we op dit terrein duidelijker naar voren kunnen treden.

Antwoord:

In de Natuurvisie (concept ontwerp) wordt voorgesteld dat de Provincie in samenspraak met betrokken maatschappelijke partijen de ambitie "versterken van de maatschappelijke betrokkenheid bij natuur" verder gaat uitwerken in concrete doelstellingen. Dit moet resulteren in een nota Natuurverbreding. Hierin wordt aandacht besteed aan hoe vrijwilligerswerk in natuur en landschap ingezet en ondersteund kan worden. SLZ is één van de maatschappelijke partijen die bij de opstelling van de nota betrokken zal worden.

Waterschap Scheldestromen (16014127)

28. Voor het aanwijzen van multifunctionele bufferzones staat het waterschap niet genoemd als gesprekspartner. Wij verzoeken u het Waterschap te betrekken bij het aanwijzen van bufferzones.

Antwoord:

In de tekst van de Natuurvisie wordt het waterschap opgenomen als betrokken partij bij het aanwijzen van stimuleringsgebieden voor landschapsontwikkeling.

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark (16013737)

29. "Van natuurbescherming tégen de samenleving, naar natuurbescherming dóór de samenleving" is een mooi streven maar mag er niet toe leiden dat de overheid zich van natuurbescherming terugtrekt en dit overlaat aan "het vrije spel der maatschappelijke krachten".

Antwoord:

Het aanwenden van maatschappelijke initiatieven voor natuur ontheft overheden, dus ook de Provincie, niet van hun wettelijke taken met betrekking tot natuurbescherming.

30. De bijdrage van vrijwilligers aan het onderhoud van de gebieden waarvan in de kadernota sprake is, ontslaat betreffende gemeentes niet van hun onderhoudsplicht.

Om te voorkomen dat een (semi)overheid een gebied verkoopt vanwege hoge onderhoudskosten zou het beleidsprincipe "instandhoudingsplicht" moeten worden toegevoegd.

Antwoord:

De Provincie kan alleen invloed uitoefenen op het beheer van natuurgebieden die vallen onder het Natuurnetwerk en waarvoor met betreffende terreinbeheerders een beheerovereenkomst is gesloten. Terreinbeheerders zijn verplicht het beheer van de gebieden af te stemmen op de afgesproken te behalen natuurdoelen, ongeacht of hierbij vrijwilligers worden ingezet of niet.

31. Wij pleiten voor een centraal informatie- en ondersteuningspunt voor maatschappelijke natuurinitiatieven en voor financiële ondersteuning door de Provincie van initiatieven die bijdragen aan de biodiversi-

teitsdoelstelling en de vergroting van betrokkenheid van de samenleving bij natuur. Financiering is (te) vaak een hoge drempel voor maatschappelijke initiatieven.

Antwoord:

De provincie gaat met betrokken partijen onderzoeken op welke manier maatschappelijke initiatieven in natuur en landschap ingezet en ondersteund kunnen worden. Dit wordt meegenomen in het opstellen van een nota Natuurverbreding. Zoals in paragraaf 5.2 is opgenomen is de wens voor een centraal punt een onderwerp dat hierbij zal worden betrokken, maar zal dit moeten worden belegd bij de maatschappelijke partners.

32. Wij pleiten voor financiële ondersteuning door de Provincie van projecten die als doel hebben het stimuleren van vrijwilligerswerk in natuur, waarbij samenwerkingsprojecten tussen groene en niet-groene organisaties de voorkeur hebben.

Antwoord:

De provincie gaat met betrokken partijen onderzoeken op welke manier vrijwilligerswerk in natuur en landschap ingezet en ondersteund kan worden. Dit wordt meegenomen in het opstellen van een nota Natuurverbreding, die in samenspraak met de betrokken partijen wordt opgesteld (zie 5.2). Voor de directe ondersteuning van vrijwilligers zien wij voor onszelf geen rol weggelegd.

33. Een koppeling van bufferzones met de deelgebiedenbenadering in de Kustvisie is absoluut van belang i.v.m. kwetsbare gebieden in en tegen de kuststrook. Wij pleiten er voor het gebied tussen de Bachlaan en het natuurcompensatiegebied van het Waterschap aan te wijzen als bufferzone, evenals het natuurcompensatiegebied zelf. Dit als bescherming van het Nollebos-Westduinpark.

Antwoord:

In de Natuurvisie (concept ontwerp) wordt voorgesteld dat de Provincie samen met terreinbeherende organisaties, de landbouwsector, het Waterschap en gemeenten onderzoekt waar multifunctionele bufferzones gewenst zijn en effectief kunnen worden ingezet. Middelen voor de uitvoering van 1 pilot wil de Provincie inzetten voor een bufferzone tegenaan een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied. Het Nollebos-Westduinbos is geen Natura 2000-gebied.

34. Bij het tot stand komen van bufferzones moeten omwonenden, al dan niet verenigd, een gelijkwaardige positie innemen als de andere partijen die hierin worden betrokken. Bufferzones hebben immers effect op de leefomgeving van de omwonenden.

Antwoord:

De bufferzones zullen worden uitgewerkt als pilot. Zodra er voor de uitvoering sprake is van ingrijpende wijzigingen ligt het voor de hand dat een Omgevingsvergunning nodig is of een wijziging van het bestemmingsplan. Hierbij zullen dan de gebruikelijke procedures m.b.t. inspraak en zienswijzen worden gevolgd.

Natuurbeleving (Hoofdstuk 6)

Zeeuwse Milieufederatie (mede namens Stichting Het Zeeuwse Landschap. Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten) (16013914)

35. Het bespreekbaar maken van het profijtbeginsel is een basis om gezamenlijk verantwoordelijk te zijn voor goede natuur en de beleving hiervan.

Antwoord:

Daarom wil de Provincie dit beginsel ook bespreekbaar maken. In de Natuurvisie (concept ontwerp) wordt voorgesteld dat de Provincie (op basis van de uitkomst van businesscases) via een éénmalige financiële injectie investeert in extra voorzieningen in natuurgebieden, mits het beheer of een deel van de inrichting ervan door belanghebbende en profiterende partijen wordt verzorgd.

36. Grootschalige bezoekersvoorzieningen zijn kostbaar in aanleg en exploitatie. Mensen informeren en enthousiasmeren over de natuur en de mogelijkheden bieden voor natuurbeleving kan het beste worden bereikt met de huidige bestaande grote voorzieningen, gecompleteerd met kleinschalige, aansprekende en kwalitatief goede voorzieningen, dichtbij de natuurgebieden, recreatie-ondernemingen en woonkernen. Door de gefragmenteerde structuur van onze provincie heeft een nieuw, grootschalig centrum geen toegevoegde waarde. Daarbij heeft Zeeland in Terra Maris al een museaal centrum voor natuur en landschap, inclusief grote landschapstuin en educatievoorzieningen.

Antwoord:

In de vergadering van 30 september 2016 hebben PS besloten niet in te zetten op één groot, centraal natuurbelevingscentrum.

Stichting Landschapsbeheer Zeeland (16014222)

37. Op pagina 31 wordt vermeld dat de provincie Zeeland het provinciaal wandelnetwerk bekostigt. Daar moet wel bij opgemerkt worden dat de provincie dat niet alleen doet. De Zeeuwse gemeenten dragen ook aanzienlijk bij in de jaarlijkse onderhoudskosten.

Antwoord:

Dit is gecorrigeerd in de tekst van de Natuurvisie.

38. GS stellen in de kadernota voor om in samenspraak met betrokken partijen een provinciale beleidsnota Natuurbeleving (activiteiten, promotie, educatie) op te stellen. SLZ is één van de betrokken partijen, en is als zodanig doende om de eigen activiteiten op dit terrein in beeld te brengen. Daarbij doemt voor ons wel de vraag op welke activiteiten hier al dan niet deel van uitmaken, en we hopen dat die vraag duidelijk beantwoord zal worden in de nota. SLZ ontplooit een scala aan activiteiten binnen de doelstelling 'kennis en communicatie' die wellicht deels te vatten zijn onder het begrip Natuurbeleving.

Antwoord:

In de Natuurvisie (concept ontwerp) wordt voorgesteld dat een nota Natuurbeleving in samenspraak met betrokken maatschappelijke partijen zal worden gemaakt. SLZ is één van de maatschappelijke partijen die hierbij betrokken zal worden.

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark (16013737)

39. Extra voorzieningen in topnatuurgebieden mogen niet leiden tot "pretparken" aan de rand van die natuurgebieden. Er moeten hier minimaal regels worden gesteld aan omvang, uitstraling, inpassing in het landschap, impact op het natuurgebied en toegankelijkheid.

Waar de toeloop van bezoekers het voorzieningenniveau zwaar overschrijdt, moeten eerder beperkende maatregelen op die toeloop worden genomen, dan verdere uitbreiding van het voorzieningenniveau.

Antwoord:

Bij het realiseren van extra voorzieningen in topnatuurgebieden zal altijd rekening worden gehouden met de aanwezige natuurwaarden en landschappelijke waarden van het natuurgebied en de directe omgeving

40. Aan een provinciale nota Natuurbeleving (opgesteld in samenspraak met betrokkenen) waarin keuzes over niveau, plaats en aard van de natuurbeleving is geen behoefte. Natuurbeleving moet een persoonlijke keuze blijven.

Antwoord:

In de Natuurvisie (concept ontwerp) wordt voorgesteld dat er een nota Natuurbeleving zal worden gemaakt in samenspraak met betrokken maatschappelijke partijen. Het beleven van natuur blijft vanzelf een persoonlijke keuze. De Provincie is van mening dat het goed en verantwoord kunnen beleven van de Zeeuwse natuur bijdraagt aan het vergroten van de betrokkenheid van en het draagvlak voor de natuur.

41. Wij kiezen niet voor één groot natuurbelevingscentrum, maar voor natuurbelevingsmogelijkheden in elk gebied op korte afstand. Juist kleine initiatieven bepalen de charme van een gebied. Differentiatie en betrokkenheid van initiatiefnemers zijn van grote intrinsieke waarde.

Antwoord:

Zie antwoord bij reactie 36.

Landschap (Hoofdstuk 7)

Zeeland Seaports (16012752)

42. In het hoofdstuk Landschap staat dat de Provincie landschappen en landschapselementen van provinciaal belang worden beschermd via de Verordening Ruimte Provincie Zeeland: bij nieuwe vormen van grondgebruik mogen waardevolle elementen niet worden aangetast.

In het Omgevingsplan zijn een aantal economisch gewenste zeehavenontwikkelingen benoemd. Bij een grootschalige ontwikkeling van een zeehaventerrein is het nagenoeg onmogelijk om landschapselementen in het huidige landschap niet aan te tasten.

Wij vragen u daarom op terreinen die in provinciale plannen en visies zijn genoemd als grootschalige zeehavenontwikkelingen het behoud van landschap en/of landschapselementen niet tot expliciet doel te verheffen dan wel kaders aan te geven hoe hiermee moet worden omgegaan.

Antwoord:

De landschappen, landschapselementen en cultuurhistorische elementen van provinciaal belang zijn begrensd in de Verordening Ruimte Provincie Zeeland (VRPZ) en krijgen een passende bescherming in het gemeentelijk bestemmingsplan. Hierin mogen ter plaatse van die landschappen en elementen geen bestemmingen worden aangewezen of regels worden gesteld die het mogelijk maken dat de landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden, oppervlakte of samenhang significant worden aangetast. Tenzij het om ontwikkelingen van groot maatschappelijk belang gaat waarvoor geen reële alternatieven zijn. Dit betekent niet dat er op die locaties geen ontwikkelingen meer zijn toegestaan.

In de Natuurvisie (concept ontwerp) wordt voorgesteld om in het proces van totstandkoming van de provinciale Omgevingsvisie (2018 - 2024) de kernkwaliteiten van de landschappen, landschapselementen en cultuurhistorische elementen van provinciaal belang en de bijhorende strategieën uitvoeriger beschrijven. Daarmee wordt het toetsingskader duidelijker.

Waterschap Scheldestromen (16014127)

43. Voor het aanwijzen van stimuleringsgebieden voor landschapsontwikkeling staat het waterschap niet genoemd als gesprekspartner. Wij verzoeken u het Waterschap te betrekken bij het aanwijzen van deze stimuleringsgebieden.

Antwoord:

In de tekst van de Natuurvisie wordt het waterschap opgenomen als betrokken partij bij het aanwijzen van stimuleringsgebieden voor landschapsontwikkeling.

Stichting Landschapsbeheer Zeeland (16014222)

44. In paragraaf 7.4. actief beheer van landschapselementen stellen GS aan PS voor om meer middelen voor onderhoud en herstel van kleine landschapselementen beschikbaar te stellen. Uiteraard juichen wij deze keuze toe. Inmiddels hebben we begrepen dat er de komende jaren ook middelen beschikbaar kunnen komen in Europese subsidieprogramma's (zoals POP3), maar alleen als er voldoende cofinanciering beschikbaar is uit Nederlands overheidsgeld. Mogelijk ligt daar de komende jaren de beste mogelijkheid voor het inzetten van meer provinciale middelen voor kleine landschapselementen. Wij zijn zeker graag bereid projectvoorstellen in die richting te ontwikkelen, samen met andere partijen zoals het Agrarisch Collectief Poldernatuur Zeeland.

Antwoord:

De reactie van SLZ onderschrijft de huidige keuzes in de beleidsnota. De provincie wil zich immers inzetten voor een integraal agrarisch natuurbeheer. De benoemde speerpunten in de uitvoering zijn daarbij samenwerking (in de vorm van een Manifest) en het zoveel mogelijk benutten van Europese co-financiering.

Zeeuwse Milieufederatie (mede namens Stichting Het Zeeuwse Landschap. Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten) (16013914)

45. Met betrekking tot de bescherming van landschappen en landschapselementen van provinciaal belang willen wij opmerken dat hier al veel informatie over beschikbaar is, al is het goed om dit te bundelen. De vraag die hier met name speelt, is wat er in het licht van de bescherming van de diverse kernkwaliteiten van het landschap al dan niet toelaatbaar is om de kwaliteit van het landschap te bewaren én hoe dit juridisch kan worden vastgelegd; hierop gaat de natuurvisie ten onrechte niet in.

Antwoord:

De kwaliteit van de landschappen en landschapselementen van provinciaal belang wordt beschermd via de regels in de Verordening Ruimte Provincie Zeeland. De bescherming is hiermee juridisch vastgelegd. De Natuurvisie is een beleidsnota op hoofdlijnen en gaat dus niet in detail in op hoe de landschappen en landschapselementen van provinciaal belang precies zijn beschermd. Hiervoor wordt verwezen naar het Omgevingsplan en de Verordening Ruimte Provincie Zeeland.

46. Het is voor onze organisaties nog niet helder wat er wordt verwacht van stimuleringsgebieden voor landschapsontwikkeling. De praktische consequenties voor de gebieden binnen en buiten deze stimuleringsgebieden is onduidelijk. Wij willen vragen hier op te nemen dat de bestaande planologische situatie gehandhaafd blijft.

Antwoord:

Algemeen uitgangspunt van de Natuurvisie is dat ontwikkelingen plaatsvinden op basis van vrijwilligheid en dat er geen sprake is van planologische schaduwwerking. Ook bij de landschapsontwikkeling is dit dus het geval.

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark (16013737)

47. Wij vinden dat de VRPZ met betrekking tot de landschappen, landschapselementen en cultuurhistorische elementen van provinciaal belang voldoende bescherming biedt en duidelijkheid schept met betrekking tot de ontwikkelmogelijkheden bij deze gebieden en elementen. Een duidelijker toetsingskader is niet nodig.

Bij de bescherming en inpassing van grensoverschrijdende landschapselementen zouden bv. de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en Natuurmonumenten betrokken moeten worden. Voor de bescherming van het Vlissingse deel van de Atlantik Wall en de Slag om de Schelde hebben wij hier al op aangedrongen. Met de decentralisatie van de Wet op het Cultureel Erfgoed naar provincies is dit het moment om daarmee te starten.

Antwoord:

De VRPZ stelt dat de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de landschappen, landschapselementen en cultuurhistorische elementen van provinciaal belang niet significant mogen worden aangetast. Voor een beschrijving van die waarden en hoe hiermee om te gaan wordt verwezen naar de "handreiking landschap". In de Natuurvisie (concept ontwerp) geeft de Provincie aan dat deze beschrijving duidelijker moet zijn, waarmee ook het toetsingskader duidelijker wordt. Bij ontwikkelingen rond landschappen en elementen van provinciaal belang die tevens zijn aangeduid als (cultuur)historisch en/of archeologisch Rijksmonument, wordt altijd advies van de RCE gevraagd.

48. Wij willen omgevingskwaliteiten als rust, stilte, weidsheid en duisternis niet alleen behouden in het belang van inwoners / bezoekers en natuur, maar ook versterken.

Antwoord:

Bij de behandeling van de kadernota Natuurvisie hebben PS besloten om de bestaande omgevingskwaliteiten te willen behouden en niet te versterken.

49. Bij het aanwijzen van stimuleringsgebieden voor landschappelijke ontwikkeling moeten omwonenden, al dan niet verenigd, een gelijkwaardige positie innemen als de andere partijen die hierin worden betrokken. Deze stimuleringsgebieden hebben immers effect op de leefomgeving van de omwonenden.

Antwoord:

De stimuleringsgebieden worden uitgewerkt in de Omgevingsvisie. Bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie is het gebruikelijk dat consultatie van inwoners en partijen plaatsvindt.

50. Aan de opsomming van landschapselementen waarvoor actief beheer nodig is moeten worden toegevoegd: Westkapelse zeedijk, Nolledijk, zeedijk bij Fort Rammekens, Atlantik Wall, verkavelingspatronen, stroomgeulen (o.a. in het Westduinpark).

Antwoord:

Het actief beheer van landschapselementen zoals bedoeld in 7.4 van de Natuurvisie is gericht op groene, kleine landschapselementen buiten het Natuurnetwerk Zeeland zoals knotbomen, hagen, hoogstamboomgaarden, veedrinkputten, welen en streekeigen boerenerven. Sommige van de in de reactie genoemde landschap(selement)en worden wel beschermd via de VRPZ (art. 2.17).

51. Wij zijn voor het beschikbaar stellen van meer middelen voor onderhoud en herstel van kleine landschapselementen, waarbij betrokken partijen bepalen waar die middelen worden ingezet.

Antwoord:

Bij de behandeling van de kadernota Natuurvisie hebben PS inderdaad besloten om meer middelen voor onderhoud en herstel van kleine landschapselementen beschikbaar te stellen. Dit zal worden meegenomen in de jaarlijkse begrotingscyclus.

Uitvoering en middelen (Hoofdstuk 8)

Actiegroep Red Nollebos-Westduinpark (16013737)

52. Wij ondersteunen de ambitie van verinnerlijking van de natuuropgave in de provinciale beleidsvelden, bij de uitvoering van provinciale werken en in de provinciale organisatie.

Antwoord:

Wij nemen kennis van deze opmerking.

53. Wij kiezen niet voor een intentieverklaring waarbij Provincie en andere overheden, maatschappelijke partijen en bedrijven zich bereid verklaren inspanningen te leveren met betrekking tot behoud van biodiversiteit, vergroten betrokken van de samenleving bij natuur en het versterken van de relatie natuur & economie. Wij zijn voorstander van helder overheidsbeleid, heldere financiering en democratische controle.

Antwoord:

Het een sluit het ander niet uit. De intentieverklaring is aanvullend op de (wettelijke) taken en ambities van de Provincie die voortvloeien uit de Natuurvisie. Via de intentieverklaring scharen aansluitende partijen zich achter de opgave om de biodiversiteit te versterken, de betrokkenheid van de samenleving bij natuur te vergroten en de relatie tussen natuur en economie te vergroten en kunnen zich via de verklaring conformeren aan zelf opgelegde acties die aan deze opgave bijdragen. Daarbij kunnen partijen elkaar aanspreken op de uitvoering van de acties en biedt dit een extra instrument om de voortgang te volgen.

54. Wij pleiten bij de uitwerking van de Wet natuurbescherming voor het zoveel als mogelijk toepassen van maatwerk, vanwege de mogelijkheid van meepraten / meedenken van direct betrokken en toegespitst op de feitelijke situatie. Bij generieke regels glippen er altijd zaken tussendoor en wordt er al te vaak gewerkt voordat bezwaarprocedures volledig zijn afgerond vanwege "gewekte verwachtingen" omtrent vergunningverlening.

Antwoord:

Bij de behandeling van de kadernota Natuurvisie hebben PS besloten om bij de uitwerking van het uitvoeringsprogramma Wet natuurbescherming waar mogelijk te kiezen voor generieke regels en waar nodig maatwerk te leveren.

55. Wij pleiten er voor om indien nodig voor de gekozen ambities uit de Natuurvisie aanvullend budget beschikbaar te stellen.

Antwoord:

Voor de uitvoering van de Natuurvisie zullen bij de jaarlijkse begrotingscyclus middelen worden gevraagd aan PS.

